

Nieuwsbrief juni 2020

De gevolgen van de coronacrisis

We leven in een bijzondere tijd. Dagelijks worden we geconfronteerd met beperkingen die ervoor moeten zorgen dat we met elkaar gezond blijven. Tegelijkertijd weet u als ondernemer als geen ander hoe belangrijk het is om te blijven werken aan de toekomst van uw bedrijf. En dat valt lang niet altijd mee, zo heeft menig tuinder inmiddels ondervonden.

Hoe diep de economische crisis uiteindelijk zal worden, weet niemand. Vanzelfsprekend hopen we dat de financiële schade voor uw onderneming beperkt blijft. Vanuit het project DuurSaam Glashelder willen we u in ieder geval graag een hart onder de riem steken: we wensen u en de uwen een goede gezondheid toe, en veel sterkte in deze lastige periode!

Projectteam DuurSaam Glashelder

Pilot eDNA-bemonstering

Kunnen we de emissie van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen koppelen aan de emissie van DNA van de gewassen? Om daar achter te komen, gaat een pilot eDNA-bemonstering van start.

Ondanks de vele maatregelen die afgelopen jaren door de tuinders zijn getroffen, zien we dat de verbetering van de waterkwaliteit achterblijft bij de verwachtingen. Tijdens de interactieve avond met de tuinders, eind januari in Erica*, zijn diverse vervolgstappen besproken om erachter te komen waarom stoffen nog steeds in het water terecht komen. eDNA is één van die

vervolgmaatregelen. Om beter zicht te krijgen op waar de aangetroffen gewasbeschermingsmiddelen (gbm) en nutriënten vandaan kunnen komen, gaan we vanaf juni bij de gebieden Erica en Klazienaveen in samenwerking met Datura een pilot met eDNA monsternamen starten.

Wat houdt de eDNA methode in?

Het doel is om te toetsen of lozingen uit het glastuinbouwgebied inderdaad gepaard gaan met een verhoogde concentratie eDNA van bepaalde gewassen. Als dat het geval is, kan deze methode een handvat zijn om lozingen te lokaliseren, oorzaken vast te stellen en de lozing te beëindigen. Het project wordt opgedeeld in twee fasen:

Fase 1

In fase 1 worden bij de in- en uitstroommeetpunten in beide glastuinbouwgebieden een aantal monsters genomen die onderzocht worden op aangetroffen DNA. De periode van monsternamen sluit aan op de reguliere bemonstering van nutriënten en de werkzame stoffen van gbm. Vervolgens worden de resultaten geëvalueerd op bruikbaarheid en betrouwbaarheid en volgt een beslismoment of we doorgaan met fase 2.

Fase 2

In de tweede fase gaan we door met monsternamen bij de in- en uitstroom, wederom gelijktijdig met de reguliere monsternamen van nutriënten en de werkzame gbm. Daarnaast zijn er monsters gereserveerd die we gebiedsgericht in kunnen zetten, voor onderzoek naar onbekende lozingen.

Meedenken en beslissen?

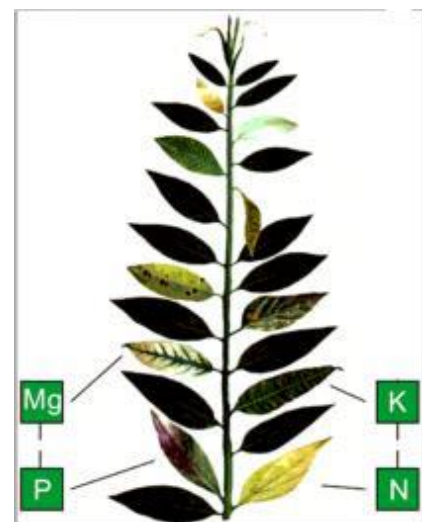
Wilt u meer weten over de eDNA pilot en wilt u graag meedenken en -beslissen? Meld u dan aan bij Renske Dortland r.dortland@vechtstromen.nl. Want met uw kennis en ervaring komen we sámen verder om oplossingen aan te dragen voor de verbetering van de waterkwaliteit en middelenbehoud.

**In Klazienaveen is deze avond uitgesteld i.v.m. corona. Deze bijeenkomst vindt waarschijnlijk na de zomervakantie plaats. Zie ook het bericht daarover elders in deze nieuwsbrief.*

Plantsapmetingen geven helder beeld plantgezondheid

Mineralen in planten beïnvloeden elkaar. Soms is er zelfs sprake van 'concurrentie', waarbij elementen in de plant elkaar tegenwerken. Hoe nauw dit systeem luistert en hoe belangrijk dat is voor de weerbaarheid van de plant, werd duidelijk tijdens de online Masterclass plantsapmetingen die in mei werd gegeven door adviseur Eric Hegger van NovaCropControl.

De Masterclass maakt deel uit van het plantsapanalyse-programma van DuurSaam Glashelder. Plantsapanalyses helpen om de bemesting - en daarmee de plantweerbaarheid - te optimaliseren. Optimalisatie heeft verder als voordeel dat het risico op uitspoeling van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen naar het oppervlaktewater wordt verkleind en dat nutriënten behouden blijven in het recirculatiewater.

Gebrek of overschot?

In zijn presentatie schetste Eric hoe bepaalde gebreken of overschotten van nutriënten in planten sterk op elkaar kunnen lijken. Als voorbeeld noemde hij een gebrek aan Kalium, dat in het blad van de plant dezelfde verschijnselen veroorzaakt als een overschot aan Borium. Door een nauwkeurige analyse van de sappen in de plant kan 'de vinger op de zere plek worden gelegd', aldus Eric. Vervolgend: "Het is de kunst om te zoeken naar de juiste balans tussen de elementen. Neem bijvoorbeeld de Kalium/Calcium-balans, die van invloed is op de vruchtkwaliteit. Calcium zorgt in de plant voor sterke cellen en zou je dus kunnen vergelijken met een buitenband. Kalium zet de vrucht op spanning en vormt daarmee als het ware de binnenband. Als er te hard wordt gepompt (teveel K, red.), spat de binnenband uiteen. En als de buitenband te hard is (teveel Ca, red.), blijft de vrucht te klein."

Voorwaarden voor een betrouwbare analyse

Om een betrouwbare analyse uit te kunnen voeren, is een juiste wijze van bemonstering cruciaal, hield Eric zijn toehoorders voor: "Het van belang dat monsters altijd vroeg in de ochtend worden afgenomen, dat bij voorkeur zowel oud al jong blad wordt aangeleverd en dat het verpakkingsmateriaal voor de monsters schoon is."

Plantweerbaarheid

In een tweede online bijeenkomst van de Masterclass ging Eric in op data van bedrijven die zich voor het analyseprogramma hadden ingeschreven. Aan de hand van grafieken gaf hij een terugkoppeling van de meetresultaten, waarbij hij onder meer inging op specifieke problemen rond gewassen. Eric gaf aan dat het mogelijk is om door middel van plantsapanalyses te sturen in de weerbaarheid van gewassen. Vooral de verhouding Nitraat stikstof in het plantsap ten opzichte van de totale hoeveelheid stikstof speelt hierbij een belangrijke rol. Hoge nitraatgehalten in de plantsappen maakt gewassen aantrekkelijker voor ziekten en plagen.

Jaarverslag Monitoring 2019 op website DuurSaam Glashelder

In de jaarrapportage van het project monitoring zijn de monitoringsresultaten van 2019 weergegeven. De meetgegevens van gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten zijn getoetst aan de landelijk geldende normen. Uit de monitoringsresultaten blijkt dat ten opzichte van het jaar 2018 de verwachte verbeteringen in de waterkwaliteit nog niet behaald zijn; er is dus nog werk aan de winkel. De jaarrapportage vindt u [op de website](#). Daar vindt u ook de meest recente monitoringsresultaten, van april dit jaar.

Tuindersbijeenkomst Klazienaveen uitgesteld

Het belang van schoon water om middelenbehoud te realiseren stond eind januari centraal tijdens een goedbezochte tuindersbijeenkomst in Erica. Aan de hand van monitoringsgegevens over de afgelopen jaren werd de stand van zaken in het tuinbouwgebied doorgenomen. Ook werd gesproken over maatregelen die tuinders zélf kunnen treffen om de waterkwaliteit op peil te houden.

In verband met de corona-uitbraak is de organisatie van een soortgelijke sessie in Klazienaveen tijdelijk uitgesteld. Zodra het weer mogelijk is om bijeenkomsten te organiseren, ontvangen de tuinders in het gebied een uitnodiging.

Zuidbroek-Sappemeer

Een bijeenkomst voor ondernemers in Zuidbroek-Sappemeer behoort ook tot de mogelijkheden. Bent u tuinder in dit gebied, dan kunt u uw interesse voor een infoavond kenbaar maken via duursaamglashelder@projectenltonoord.nl.

Cursus Weerbaar telen en analyse WKK-condenswater

Door de coronacrisis is een aantal activiteiten vanuit DuurSaam Glashelder niet doorgegaan. Nu alles geleidelijk aan weer normaliseert, is het goed om onze initiatieven weer onder uw aandacht te brengen. Komend najaar starten we met een cursus Weerbaar telen; een uitgelezen kans om uw kennis op dit gebied bij te spijkeren. Naast de cursus Weerbaar telen pakken we de analyse van WKK-condenswater op.

Weerbaar telen: Met een minimale inzet van correctiemiddelen het gewas gezond houden. Dát is de basis van IPM (Integrated Pest Management). Geen overbodige luxe, met het steeds smaller wordende middelenpakket. In een cursus van 4 bijeenkomsten worden door adviseurs van Delphy de relaties en de samenhang van verschillende onderdelen van het teeltsysteem besproken, met als doel tot een weerbaarder gewas en teeltsysteem te komen. Onderwerpen die aan bod komen zijn: substraat/potgrond/grond, water, kasklimaat, bemesting, plantsapmetingen, drogestof en plantversterkers. Daarnaast komt de werking van het afweer- en verdedigingsstelsel van planten tegen ziekten en plagen aan bod.

Resultaat: Met Weerbaar telen krijgt u inzicht in de rol van plantweerbaarheid op de plantgezondheid van het gewas en wordt geleerd hoe u de plantweerbaarheid kunt beïnvloeden. Betere plantweerbaarheid kan leiden tot een afname van de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen en tot een optimalisatie van het nutriëntengebruik.

Geïnteresseerd?

Deelname is mogelijk voor tuinders en hun medewerkers. De cursus richt zich op telers van potplanten, snijbloemen en groenten - substraat, potgrond of vollegrond. De cursus wordt gegeven door Wilma Windhorst (Agropoli/Biocontrole) en René van Gastel (Groeibalans), met ondersteuning van René Corsten (Delphy).

Locatie/tijdvak: De cursus vindt op locatie plaats bij u in de regio. De bijeenkomsten worden in overleg met de deelnemers vastgesteld.

Kosten: De kosten voor deelname bedragen € 500 per deelnemer. Voor medewerkers is een subsidie van 50% mogelijk via Colland.

Aanmelden: U kunt zich nu aanmelden door een mail te sturen naar r.corsten@delphy.nl. Let op: het aantal plekken is beperkt tot maximaal 15 deelnemers/bedrijven. Als u zich al heeft opgegeven voor de cursus Weerbaar telen, hoeft u dat niet nogmaals te doen. Voor vragen en aanvullende informatie kunt u contact opnemen met René Corsten, tel. 06 533 745 39.

Hergebruik van WKK-condenswater

Een tweede initiatief dat we gaan oppakken, is het analyseren van WKK-condenswater om hergebruik te realiseren. Nu droogte steeds vaker en langer lijkt voor te komen, telt elke druppel water. WKK-condenswater kan dan een positieve aanvulling op uw beschikbare waterhoeveelheden zijn. Benieuwd of u uw WKK-condenswater veilig kunt hergebruiken? Laat uw WKK-condenswater dan gratis analyseren!

Vanwege de angst voor groei problemen aan het gewas wordt condenswater nu vaak geloosd. Toch kan dit water mogelijk zonder problemen worden hergebruikt. Behalve dat hergebruik extra lozingen op de riolering voorkomt, krijgt u op die manier extra hoeveelheden gietwater tot uw beschikking, waardoor uw waterbalans beter wordt.

Uw condenswater

Om te onderzoeken wat mogelijk is, gaat het programma DuurSaam Glashelder met een serie analyses van WKK-condenswater van start. Daarbij zal met name geanalyseerd worden op de eventuele aanwezigheid van zware metalen. Voor de analyses is uw hulp, of beter gezegd, uw condenswater nodig. Het programma biedt ruimte om condenswater van een tiental bedrijven te analyseren. Nadat de resultaten van de analyses bekend zijn, koppelen we deze aan u terug. Daarna wordt besloten of er bij het Business Center Klazienaveen/Proeftuin Ron Peters een proef wordt gestart om te testen of hergebruik van WKK-condenswater zonder problemen mogelijk is. Deze proef wordt dan in overleg met u - de telers - uitgevoerd.

Meld u aan

Dus heeft u condenswater van de WKK dat u kosteloos wilt laten testen? Neem dan zo spoedig mogelijk contact met René Corsten. Dat kan door een mail te sturen naar r.corsten@delphy.nl. Bellen of appen kan ook, via 06 533 745 39.